

Matuszewski, Adam

"Bożogrobcy. Jerozolima, Miechów, Chorzów. Materiały z sesji naukowej 9 października 1999 r.", Chorzów 2000 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 46/2, 189-190

2001

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dzięki drobiazgowym i pracochłonnym badaniom prof. T.M. Nowaka powstała praca, do której sięgną nie tylko historycy wojskowości, ale i wszyscy, którym bliskie są dzieje kultury europejskiej.

Marek Plewczyński
(Warszawa)

Noty recenzyjne

Leszek B a r g : *Teodor Tomasz Weichardt, konsyliarz Jego Królewskiej Mości Stanisława Augusta, Akademii Rzymsko-Cesarzskiej towarzyszy. Wrocław 1999* Volumed, 280 s., ind.

Książka poświęcona jest wybitnemu polskiemu osiemnastowiecznemu lekarzowi i literatowi – Teodorowi Tomaszowi Weichardtowi. Autor stara się przedstawić postać i osiągnięcia Weichardta na tle stanu ówczesnej nauki oraz przemian kulturalno – oświatowych XVIII w. Tak więc, omawiając studia Weichardta w Lipsku, autor charakteryzuje również historię i organizację Uniwersytetu Lipskiego oraz system nauczania, który tam wówczas obowiązywał. Opisując natomiast działalność Weichardta po powrocie do kraju, omawia także rozwój szkolnictwa medycznego w Polsce oraz stan medycyny polskiej w XVIII w. W aneksach do swojej pracy autor zamieścił łacińską wersję i polskie streszczenie rozprawy Weichardta *De plica polonica* z 1771 r., jego list do księcia Michała Poniatowskiego z 20 października 1783 r., polski poemat tego autora *Do mojej żony*, a także omówił dokładnie pracę Weichardta *Pamiętniki służące do objaśnienia dziejów panowania Stanisława Augusta, Króla Polskiego*. Uzupełnieniem książki jest dołączona do niej pełna bibliografia prac Weichardta, w której, oprócz dokładnego opisu bibliograficznego każdej pracy, zamieszczono fotokopie jej karty tytułowej oraz podano obecną lokalizację w bibliotekach polskich. Książka jest również zaopatrzona w streszczenie w języku niemieckim oraz w indeks nazwisk.

Bożogrobcy. Jerozolima, Miechów, Chorzów. Materiały z sesji naukowej 9 października 1999 r. Chorzów 2000. P.P.H.U. „Rococo“, Miejski Dom Kultury „Batory“ w Chorzowie, 127 s. il.

Książka jest zbiorem referatów wygłoszonych na sesji naukowej, która odbyła się 9 października 1999 r. w Miejskim Domu Kultury w Chorzowie. W artykule wstępnym Jacek K u r e k zaznaczył, że Chorzów rozpoczął swoją pisaną historię z chwilą, gdy w 1257 r. książę opolski Władysław nadał miechowski

bożogrobcom prawo lokacji wsi. Z kolei ksiądz Alfred Szkróbka w homilii wygłoszonej podczas mszy św. na rozpoczęcie sesji naukowej podkreślił, iż bożogrobcy przynieśli do naszego kraju bardziej rozwiniętą gospodarkę oraz że wspierając szkolnictwo, medycynę, sztukę i kulturę duchową wnieśli czynny wkład do rozwoju kulturalnego średniowiecznej Polski. W kolejnych referatach Mariusz Affek przedstawił średniowieczne dzieje zakonu do jego kasaty na terenie Europy w XV wieku; Beata Picha omówiła sztukę bożogrobców; Paweł Ptaszyński przedstawił historię poszczególnych domów kongregacji miechowskiej na ziemi dobrzyńskiej i ich wkład w rozwój tego regionu; Bogdan Kloch omówił działalność bożogrobców na Górnym Śląsku do I połowy XIV wieku; ksiądz Kazimierz Dola opisał nowicjat bożogrobców w Nysie na przełomie XVII i XVIII w.; Jan Drabina, omawiając działalność bożogrobców w Chorzowie, opisał także rozkład dnia zakonników oraz zwrócił uwagę na charakterystyczne cechy ich porządku liturgicznego; zaś Antoni Hallor przedstawił legendy oraz wyobrażenia jakie do tej pory zachowały się o bożogrobcach w ludzkiej pamięci. Większość referentów zwracała także uwagę na fakt, że bożogrobcy byli jednymi z pierwszych na ziemiach polskich założycieli hospicjów dla ubogiej ludności. W ostatnim artykule, nie związanym bezpośrednio z tematyką sesji, Jacek Kurek przypomniał postać zmarłego w 1999 r. księdza kanonika Henryka Markwicy.

Dennis Richard Daniels: *The book of the Cosmos. Imagining the Universe from Heraclitus to Hawking. A Helix anthology*. Cambridge 2000 Persens Publishing, 556 s. Helix Books.

W 85 krótkich rozdziałach autor starał się przedstawić poglądy najwybitniejszych uczonych od Heraklita [V w. p.n.e.] do Stephena Hawkinga [ur. 1942 r.] na temat wszechświata. Na początku każdego rozdziału autor podał krótką biografię uczonego, a następnie przytoczył jego wypowiedzi. Na końcu zamieszczono spis źródeł, z których zostały zaczerpnięte poszczególne cytaty, słownik ważniejszych pojęć oraz indeks nazwisk i zagadnień.

Jurij Łotman: *Rosja i znaki. Kultura szlachecka w wieku XVIII i na początku XIX*. Przekład i postłowie Bogusław Żyłko. Gdańsk 1999, Wydawnictwo Słowo/Obraz Terytoria, 503 s., 72 k. tabl.

Impulsem do powstania książki były prelekcje wygłaszane przez Jurija Łotmana przed kamerami moskiewskiej telewizji. Podczas przygotowywania jej do druku została ona znacznie poszerzona o już wcześniej opublikowane rozprawy